

LISA WEEDA
MOOI BOEK
OVER
OEKRAÏNE

MET ILLUSTRATIES VAN
OLEZIA
SEKERESH

blauw gras

Pryvit!

Hallo!

GEHEIMPJE

Oma zit in haar bloemetjespyjama voor de televisie. Het geluid staat knoerthard, ze heeft haar gehoorapparaat weer eens niet in. Ik kan de klok, die normaal best hard tikt, niet eens horen. Oma's grijze haar zit door de war. Ze draagt geen nette sokjes in haar roze pantoffels. Ik heb haar nog nooit zo gezien. Zenuwachtig klemt ze de afstandsbediening in haar hand.

'Kijk, Kyiv,' zegt ze. Ze klopt met haar hand op de leuning van haar grote stoel, een teken dat ik bij haar moet komen zitten. 'Kijk,' zegt ze nog een keer, heel zacht, 'de hoofdstad van mijn oude land staat in brand.'

Op de tv zijn rookwolken te zien. Het luchtalarm dat in Oekraïne door de straten galmt, jengelt ook oma's woonkamer in. Ze haalt diep adem en zet het geluid van de televisie nog harder. Ik ga naast haar zitten op de leuning. Zonder iets te zeggen staren we naar het scherm. Raketten vallen op gebouwen. Ze ontploffen met veel geluid en veel oranje licht, rookwolken, diepe dreunen. We zien kinderen huilen. We zien mensen schuilen in ondergrondse metrostations. We zien volgepropte treinen: koffers, tassen, katten, honden, hamsters, kussens en mensen. Heel veel mensen. Er rijdt een auto door het beeld. In de auto zit een meisje. Ze is misschien even oud als ik: elf of twaalf. Ze heeft een hond in haar armen, de hond kijkt verdrietig door het raampje. Even lijkt het of het meisje oma en mij recht aankijkt. Uit het autoraam wappert een witte doek. Mijn oma leest het Oekraïense woord voor dat op de doek staat: 'Kinderen.' In heel Oekraïne staan lange files: de mensen gaan richting het westen. Ze willen het land uit, naar veilige plekken in Europa.

'Wat moeten we nou doen, meissje,' zegt oma. 'Waarom weer Oekraïne? Ik kan niet nog een oorlog zien in mijn leven.'

Er loopt een traan over haar wang. Ik sla een arm om haar heen.

INVASIE VAN OEKRAÏNE

Op 24 februari 2022 viel Rusland Oekraïne binnen. Deze aanval wordt 'de invasie' genoemd, maar Rusland voerde toen al acht jaar oorlog met Oekraïne; in de Donbas en op de Krim waren ze al bezig sinds de lente van 2014.

Mijn oma weet hoe het is, oorlog. Ooit, lang geleden, toen ze nog maar achttien jaar oud was, was het ook oorlog. Het was 1942 en heel Europa lag overhoop. Hitler, de leider van Duitsland – een enorme gemenerik met een lelijk smal snorretje en giftige ideeën over andere mensen – wilde heel ons continent veroveren. Oekraïne, het moederland van mijn oma, wilde hij ook hebben.

‘Oekraïne heeft veel vruchtbare grond,’ vertelt ze me altijd. “Zwart goud” wordt die grond genoemd. Zwarte aarde, *chernozem*. Hitler dacht: Oekraïne zal de nieuwe supermoestuyn van Duitsland worden. Als we winnen gaan wij daar al ons eten verbouwen. Maar eerst zou hij de mensen gebruiken in zijn oorlog: hij wilde alle jonge meisjes uit Oekraïne naar Duitsland halen. In Duitsland moesten ze werken in bakkerijen of wapenfabrieken of op boerderijen of als huishoudster in sjeke huizen of als verkoopster in winkels. Mijn oma was een van die meisjes. Zij stond op een lijst om meegenomen te worden. Die hing op het grote plein in de stad van haar jeugd, Vorosjilovhrad.